KENT KİMLİĞİNİN OLUŞUMUNDA DOĞAL AFETLERİN ETKİSİ: SANTORİNİ¹

IMPACT OF NATURAL DISASTERS IN THE FORMATION OF URBAN IDENTITY: SANTORİNİ

Pınar KISA OVALI¹, Gildis TACHİR²

^{1,2} Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Edirne / Türkiye

Öz: Kentlerin kuruluş biçimini etkileyen jeolojik ve jeomorfolojik yapı, iklimsel özellikler, toprak ve su değerleri sosyo-kültürel yaşam ile birleşerek kentlerin kimlik kazanmasını sağlamaktadır. Kimlik, kendine özgü olma durumudur ve yere ait özgünlük ifade etmektedir. Bir kentin kimliğini oluşturan fiziksel ve sosyo-kültürel özellikler aynı zamanda kentin mimari oluşumunu da doğrudan etkilemektedir. Özellikle doğal afetlerin kent kimliği ve kent dokusu üzerindeki etkileri çok baskın olabilmektedir. Çalışmada, tarihsel süreç içinde farklı zamanlarda önemli volkanik patlamalar geçiren; iklimi, topografyası, toprak ve su özellikleri birçok ege adasından farklı şekillenen Yunanistan'ın Santorini adası doğal afetlerin kent kimliğine ve mimari oluşuma etkisinin araştırılması için nitelikli bir örnek olarak ele alınmaktadır. Kentin oluşuma ilişkin literatür çalışması kapsamında adanın iklimsel, jeomorfolojik ve tarihsel özellikleri araştırılarak, bu etkenlerin kent kimliğini, kent dokusunu ve mimari yapılaşmayı nasıl şekillendirdiği incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent Kimliği, Doğal Afetler, Mimari Özellikler, Santorini

Abstract: Geological and geomorphological structure of the institutions that affect urban form, climatic conditions, combined with soil and water values to gain socio-cultural life of the city's identity. Identity is a unique situation and that implies authenticity of the place. Physical and socio-cultural characteristics that make up the identity of a city but also directly affect the formation of the city's architecture. In particular urban identity of natural disasters and their impact on the urban structure can be very dominant. In the study, undergoing major volcanic eruptions at different times in the historical process; climate, topography, soil and water quality characteristics are considered as an example to investigate the effect of different shaped many if Santorini island in Greece on the island of natural disasters on urban and architectural identity formation. The islands within the scope of literature on the formation of the city, climatic, geomorphological and historical characteristics investigated and the urban identity of these factors are explored how to shape the urban structure and architectural constructions.

Key Words: Urban Identity, Natural Disasters, Architectural Features, Santorini

Doi: 10.17365/TMD.2015614143

(1) *Sorumlu Yazar: Pınar KISA OVALI, Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Edirne / Türkiye pinarkisaovali@trakya.edu.tr Geliş Tarihi / Received: 23.09.2015 Kabul Tarihi / Accepted: 03.11.2015 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None “ Etik Kurul Raporu Yok – None of Ethics Committee ”*

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ
Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış
INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE
September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter
ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)
(2015/04018 – 2015/GE/17595)

1.GİRİŞ

Kentler üzerinde barındırdıkları sembolik öğeler ile oluşum serüvenleri hakkında bize bilgi vermektedirler. Bir kentin oluşum tarihine bakıldığında, kente kimlik kazandıran çevresel- yapısal öğeler ile tarihi süreçte yaşanan olayların ve kültürün kenti şekillendirdiği anlaşılmaktadır. Büyük çevre tahribatları yaratan, nüfus ve yerleşke kayıplarına yol açan doğal afetler aynı zamanda kentlerin yeniden kurulma süreçlerinde son derece etkindirler.

Özellikle volkanik patlamaların yer kürede yarattığı değişimler ve toplumsal kayıplar insanoğlu tarafından yüzyıllar boyunca tecrübe edilmiştir. Volkanik patlamaların sebep olduğu depremler, lav akıntıları, zehirli gaz oluşumları ve küller insan yapımı çevrenin ve ekosistemin tahribatına neden olmaktadır. Bunun yanında, volkanik etkinin görüldüğü yerlerde jeomorfolojik yapı pek çok ana kara parçasına göre daha zengin karakter göstermektedir. Özellikle geride bıraktığı kazılabilir nitelikteki toprak yapısı, toprak altında (negatif mekân) yeniden yapılaşmaya uygun koşullar yaratmaktadır. Aynı zamanda arazinin biçimlenişi (lav vadileri, teraslamalar, düzlükler, eğim, vb.), dokusu (texture-vahşi ve engebeli), renk zenginliği gibi morfolojisini tanımlayan özellikler yapılaşma kültürüne yansıyan, kentlere kimlik kazandıran çevre faktörleridir ve her biri imaj oluşturan çekicilik unsurudur.

Bu bağlanma Santorini dünyadaki en büyük deniz krateri (kaldera) olarak diğer ege adalarından jeomorfolojik yapı özellikleri açısından ayrılmaktadır.

Ada'ya özgü jeolojik ve jeomorfolojik karakter adanın mimarisine ve kentlerine kimlik veren faktör olmaktadır.

2.KENT KİMLİĞİ KAVRAMI ve BİLEŞENLERİ

Kimlik; doğadaki herhangi bir canlıyı veya objeyi diğer canlı ve objelerden ayıran, onun görsel, işitsel vb. duyularla algılanan, kendine özgü olma durumudur ve teklik\özgünlük anlamında kullanılmaktadır (Prohansky vd., 1983:57). Bu ayırt edici nitelikler kent ortamı için de geçerlidir. Ve her kentin kendisi ile özgünleşmiş, ona ait olan bir kimliği vardır.

Kent kimliği; her kentte farklı ölçek ve yorumlarla kendine özgü nitelikler taşıyan, fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihsel ve biçimsel faktörlerle şekillenen, kentliler ve onların yaşam biçimlerinin oluşturduğu, geçmişten geleceğe uzanan, uzun bir sürecin ortaya çıkarttığı anlam yüklü bir bütünlüğü ifade eder.

Devingen bir oluşumu da yansıtan kentsel kimlik, çevresel ve toplumsal bileşenlerden oluşmaktadır. Tablo 1'de kentsel kimliği oluşturan çevresel kimlik ve toplumsal kimlik öğeleri alt başlıkları ile birlikte belirtilmektedir. Bu bağlamda çevresel kimlik; kentin fiziksel yapısını oluşturan doğal ve yapıli çevre özelliklerini, toplumsal kimlik ise yapılaşma kültürünü şekillendiren bir etmen olarak; kültür, ekonomi ve psiko-sosyal özellikleri tanımlamaktadır. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Santorini adası bu bileşen açımları kapsamında incelenmektedir.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Tablo 1. Kentsel Kimlik Bileşenleri (Arabulan, 2015:36)

KENTSEL KİMLİK		
ÇEVRESEL KİMLİK		TOPLUMSAL KİMLİK
Doğal Çevre Özellikleri	Yapay Çevre Özellikleri	
Topografik Özellikler ve Coğrafi Oluşumlar	Yerleşim Ölçeğinde <ul style="list-style-type: none"> • Yollar • Düğüm-Kesişim Noktaları • Yerleşim Bölgeleri • Belirgin İşaretler • Ayıntlar-Kenarlar 	Sosyo- Kültürel Kimlik <ul style="list-style-type: none"> • Tarihsel Özellikler • Nüfus Özellikleri • Kültürel Özellikler
İklim ve Bitki Örtüsü Özellikleri	Donatı Ölçeğinde	Sosyo-Ekonomik Kimlik
	Sembol Olmuş Elemanlar Ölçeğinde	Psikolojik Kimlik

3.TARİHSEL SÜREÇTE VOLKANİK ETKİLER VE SANTORİNİ

Santorini dünyadaki en büyük deniz krateridir (kaldera). Ada, Thira olarak ta bilinen, Yunanistan'ın Kiklad (Cyclades) adalar grubunun güneyinde, 73 km² yüzeye sahip ve volkanik havzanın parçaları olan üç adadan (Thira, Thirassia ve Aspronisi) oluşmaktadır (Şekil 1). Santorini adalar gurubu 3650 yıllık bir tarihsel geçmişe sahiptir. Arkeolojik bulgular, adada M.Ö 1500 yılındaki volkanik patlamaya kadar insan faaliyetlerinin olduğunu doğrulamaktadır (Stasinopoulos, 2002:4).

Şekil 1.Santorini Adalar Grubu (Anonim 1, 2013)

Volkanik patlama sonrası antik ada stogilinin (yuvarlak) parçasının altta kalması sonucunda muhteşem deniz krateri oluşmuştur. Adaların zeminleri lav ve ardışık katmanlardan oluşmaktadır. En üst katman ponza taşı ve beyaz kul denilen, “theran toprağı” olarak bilinen (aslında çimentonun en kalitelisi olan) maddelerden oluşmaktadır. Volkanın varlığı tarihsel süreçte kendini hiç unutturmamış MÖ 236’daki patlama Thirassia’yi kuzey Thira’dan ayırmıştır. MÖ 196’da ise eski Kameni oluşmuştur. MS 1570’de adanın güney kıyıları sular altında kalmıştır. MS 1711-1712 arasında Oia’nın kuzey doğusunda

su altında meydana gelen volkanik patlamalar sonucu oluşan zehirli gazlar ve tsunami binlerce insan ve hayvanın ölmesine neden olmuştur. 1866 yılında iki yıl süren bir dizi patlamalar sonucu Aspronisi adası önce kaybolmuş sonra yeniden ortaya çıkmıştır. 1920’lerdeki son patlamada ise Kameni adası iki parçaya ayrılarak yeni Kameni oluşmuştur (Şekil 2). Bunlara ek olarak 1956’daki deprem 17 metre yüksekliğinde gelgit dalgalarına neden olmuş ve Santorini kentleri büyük hasar görmüştür (Şekil 3). Adaların bugünkü haritası da 1956 yılı depremi ile netleştirmiştir (Stasinopoulos, 2002:4-5).

**Şekil 2. Santorini Adalar Grubunun
Volkanik Patlamalarla Şekillen Haritası (Pyle ve Elliott, 2006:254)**

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Şekil 3. 1956 Depreminde Santorini'deki Yıkım (Anonim 2, 2015)

4. SANTORİNİ ADASININ KENTSEL KİMLİK ÖĞELERİ

Mitolojik anlatımlarda Santorini kaybolan Atlantis şehri olarak ifade edilmektedir. Prof. Dr. Marinatos tarafından başlatılan Akrotiri köyü yakınlarındaki son kazılarda, kalın volkanik kül katmanları altında iyi korunmuş yaklaşık 35 asırlık büyük bir yerleşim ortaya çıkarılmıştır (Stasinopoulos, 2002:4).

Adanın çevre değerlerine özgün karakter kazandıran volkanik patlamalar, doğal oluşum bakımından Santorini'yi diğer ege adalarından farklılaştırarak adaya özgü bir kimliğin oluşmasını sağlamıştır. Bu başlık kapsamında adanın doğal ve yapay çevre özellikleri ile sosyo-kültürel yapısına kısaca değinilecek ve kent kimliğini oluşturan bileşenler Thira ve Oia yerleşkelerinin kentsel dokusu ve mimari yapılaşmaları kapsamında değerlendirilecektir.

4.1. Doğal Çevreye İlişkin Kimlik Öğeleri

Engebeli bir topografyaya sahip Santorini'de %65'e varan yüksek nem, kuzeyden esen ve oldukça güçlü rüzgâr etkisi ve yakıcı güneşin hâkim olduğu, Akdeniz iklimi görülmektedir (Stasinopoulos, 2006:68).

Volkanik patlamalar, birbirinden farklı karakterde toprak yapısı (fiziksel\kimyasal) ve jeomorfolojik arazi türleri (dağ, tepe, falez) oluşturmıştır. Thira'ya 14 km uzaklıkta bulunan beyaz kaya plajı, volkanik lav kayaları ile çevrili kırmızı kaya plajı, Eski ve Yeni Kameni kıyılarında bulunan kükürt bakımından zengin volkanik sıcak su kaynakları, patlamalar sonucu oluşan su altı ve su üstü mağaraları, mavi bayraklı denizler, metamorfik kayalar, yarıklar, özel kristal oluşumları ve sayısı arttırılabilecek pek çok doğal oluşum adanın çevresel kimlik öğeleri içinde yer almaktadır (Şekil 4). Bu kimlik değerleri aynı zamanda adanın turistik niteliğini de yükseltmektedir.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Şekil 4. Volkanik Yarık, Natrolith Kristali, Skaros Tepesi, Beyaz Kaya (Anonim 1, 2013)

4.2. Yapay Çevre İlişkin Kimlik Öğeleri

Santorini'nin küresel ölçekli ulaşımını ve ada içi ulaşımını sağlayan deniz, hava ve kara sistemleri ada üzerindeki 13 yerleşimi birbirine bağlamaktadır. Santorini'de 3 liman (adalar arası ulaşım hizmet veren pek çok yerel tekne), charter uçuş-

larının yapıldığı bir hava alanı ve ada içi ulaşımı sağlayan, karayolu, teleferik, bisiklet yolu, rampa ve merdivenler bulunmaktadır. Yerel bir özellik olarak dik rampalarda ulaşımın eşeklerle sağlandığı görülmektedir. Özellikle limanlar cruise gemilerinin uğrak yeridir (Şekil 5).

Şekil 5. Santorini'de Ulaşım Çeşitliliği (Anonim 3, 2013).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Thira ve Oia'da geleneksel karakterin korunduğu kentsel yaşam, Thirassia ve eski-yeni Kame-ni adalarında ise kırsal yaşam görülmektedir. Santorini'de topografik yapıya göre şekillenmiş organik kent dokusu hâkimdir (Şekil 6, 7, 8, 9).

Bu dokunun oluşmasında; topografik yapıya uyum, güneş ve rüzgârdan korunma, güvenlik gereksinimi (korsanlardan korunma), toprak altına yerleşim ve ekonomik inşaat arayışının temel etmen olduğu görülmektedir.

Şekil 6.Thira Kent Planı (Anonim 4, 2013)

Şekil 7.Thira Kentsel Görünüş (Anonim 4, 2013)

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Şekil 8. Oia Kent Planı ve Sokak Dokusu (Stasinopoulos, 2002:16).

Şekil 9. Oia Kentsel Görünüm ve Yapılaşma Karakteri (Stasinopoulos, 2002:16).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Geleneksel mimarinin temelini mağara evler oluşturmaktadır. Yaklaşık 1000 yıllık doğal mağara evlerinin oluşumu volkanik toprağın oyulabilir niteliğinden ve korsan saldırılarından korunmak amacı ile toprak altına yerleşme gereksinimin den kaynaklanmıştır (Tachir, 2014: 33). İklim koşullarına uyumlu gelişen kentsel doku genelde dar sokaklardan, birbiri üzerine teraslararak yerleştirilmiş, küçük, tek hacimli, toprak altından toprak üstüne tonozlu strüktürle uzanan,

az açıklıklı, sarnıç ile su korunumu sağlayan, bacalar vasıtası ile havalandan, toprak katmanını yalıtım elemanı olarak kullanan ve basit kübik-tonozlu geometrilerden oluşan bir yapılaşma karakteri sergilemektedir (Şekil 10, 11). Kalın taş duvarlardan oluşmuş yapıların iç mekân örtüleri tonoz iken dış mekân kurgusunda katı geometrik formlara geçildiği (prizmatik), yörenin temel yapı malzemesi olarak “theran toprağı” kullanıldığı görülmektedir (Stasinopoulos, 2006:68).

Şekil 10. Geleneksel Mimaride Plan Tipolojisinin Gelişimi/Santorini (Anonim 2, 2015)

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Şekil 11. Santorini’de Mekân Organizasyonu ve Araziye Yerleşim Kesiti (Stasinopoulos, 2006: 68-69)

Santorini’nin özgün geleneksel mimarisi 1929 yılında Le Corbusier öncülüğünde adada yapılan CIAM konferansında özellikle tartışma konusu olmuş, kente kimliğini kazandıran temel unsur olarak mimari yapılaşma “Koruma Altındaki Geleneksel Yerleşim Yeri” olarak ilan edilmiştir. Bu karar ile birlikte görsel ortamın eski stilinin korunması önemsenmiştir (Stasinopoulos, 2002:7).

Özellikle 1956 depreminden sonraki süreçte Yunan devleti adanın kentsel gelişmesini geleneksel karaktere uygun mimari yapılaşma olarak öngörmüştür. topografik yapı ve iklimle uyumlu

gelişen (biyoklimatik) ada mimarisi Santorini’ye özgünlük kazandıran en önemli kimlik öğesi olmuştur.

4.3.Sosyo-Kültürel Çevreye İlişkin Kimlik Öğeleri

Platon’un kayıp Atlantis şehri olarak nitelenen Santorini çeşitli toplumlara ev sahipliği yapmıştır. Fenikelilerin, Romalıların ve Osmanlıların himayesine giren ada 1830 yılında Yunan devletinin bir parçası olmuştur. Zengin kültürel alt yapı günümüzde, dini özel günler (Paskalya, Kutsal

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Bakire bayram günü vb.) ve festivaller (Caz Festivali, Yunan Volkan festivali vb.) aracılığı ile yaşatılmaktadır. Kentsel kimliğin oluşumuna katkı sağlayan somut ekonomik değerler olarak tarım ve maden ürünlerinin Santorini için ayrı bir önemi bulunmaktadır. Şarapları ile ünlü Santorini’de bağcılık özel bir öneme sahiptir. Ayrıca Theran toprağı (pomza) ve pumice taşı madenciliğı ulusal ve uluslararası inşaat sanayi için önemlidir. 20. Yüzyılda nakliye, tekstil, domates üretimi ve bağcılıkta uluslararası ticari öneme sahip olan Santorini, deniz ulaşımının gelişmesiyle turistik ekonomiyi tanıışmıştır.

Kent kimliğinin oluşumunda etken olan çevresel değerlerin yarattığı doğal ve kültürel çekicilik ada

da turizm faaliyetlerinin gelişmesini de sağlamıştır. Özellikle kitle turizmi nedeni ile turist sayısı her geçen gün artan Santorini’de sezonluk yığılma yapılaşma baskısını arttırmaktadır. Turistik talebin oluşturduğu baskı yerleşkeler için “yüzey alanı (km²)/yatak sayısı” ve “yerli nüfus/yatak sayısı” kapsamında analiz eden çalışmalar Santorini’de yoğunluk baskısının nüfus başına 1,5 kattan fazla olduğunu göstermektedir (Spilanis ve Vayanni, 2004, 277). Thira ve Oia gibi geleneksel dokunun baskın olduğu yerleşimlerde büyük kapasiteli konaklama tesislerinin inşası ada silüetinde bozulmalara ve kimlik değerlerinin kaybına neden olmaktadır (Tachir, 2014:23) (Şekil 12).

Şekil 12. Tarihsel Süreçte Thira Silüetinin Değişimi (Anonim 2, 2015).

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Santorini adasının kentsel kimliğini oluşturan çevresel ve toplumsal kimlik değerlerine ilişkin genel bir değerlendirmede, adanın kentsel kim-

liği ve mimari yapılaşması üzerinde beş temel etmenin baskın olduğu görülmüştür;

1. Volkanik patlamaların yarattığı doğal çevre zenginliği (kristaller, magmatik kayalar vb.),

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

2. Volkanik patlamaların ada topografyasını oluşturmada sürecinde toprak üst katmanının oyulabilir nitelik göstermesi (Theran toprağı negatif alanda yapılaşmaya uygun),
3. Yerel halkın korsan istilalarından korunma gereksinimi ile mağara ev kültürünü üretmesi,
4. Sıcak, nemli ve sert rüzgârdan korunmak amacıyla biyoklimatik kent dokusunun organizasyonu (dar sokaklı, teraslı, güneş korunumu sağlayan ve yerel malzeme ile inşa edilmiş yapılaşma),
5. Topografya ile uyumlu eğime kademeli yerleşim ve sokak dokusu olarak sıralanabilir.

Kent kimliğinin oluşumunda doğal afetlerin doğal çevreye, yapı çevreye ve sosyo-kültürel çevreye etkileri çok baskındır. Santorini adasının gerek diğer ege adalarından farklı oluşu gerekse küresel turizm pazarında markalaşmasının en önemli etkeni volkanik patlamalar sonucu oluşmuş ada üzerinde özgün kimliğini yaratabilmiş kentlerin ve mimarının kurulmuş olmasıdır. Bu bağlamda yıkıcı etkileri olan doğal bir afetin özgün bir yapılaşma kültürünü ve kentsel kimliği tanımladığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

ANONİM 1, (2013). www.volcanodiscovery.com/santorini-imaj.html, Erişim Tarihi: 8.11.2013

ANONİM 2, (2015). (Re)Construction of Traditional Architecture in Santorini Island, www.users.ntua.gr/kamy/reconstruction.pdf, Erişim Tarihi: 20.02.2015

ANONİM 3, (2013). www.virtualtourist.com, Erişim Tarihi: 13.11.2013

ANONİM 4, (2013). www.santorini-architecture.gr, Erişim Tarihi: 10.12.2013

ARABULAN, S., (2015). Kentsel Dönüşüm Kapsamında Kimliğin Yeniden Kazanımı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü, Edirne. s:36

PROHANSKY H.B, ABBE K.F, KAMİNOF R., 1983. “Place Identity, Physical World Socialization of The Self”, Journal of Environmental Psychology, 3 (57-83)

PYLE, D. M. & ELLIOTT, J. R., (2006). “Quantitative Morphology, Recent Evolution and Future Activity of the Kameni Islands Volcano, Santorini, Greece”, Geosphere; August 2006, 2/5 (253–268)

SPİLANİS, I. & VAYANNİ, H., (2004). Sustainable Tourism: Utopia or Necessity: The Role of New Tourism In The Aegean Island, Coastal Mass Tourism: Diversification and Sustainable Development in S.Europe, Bramwell, B. (Ed.), Channel View Publications, 2004, s: 277

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

STASİNOPOULOS, T. N., (2002). “The Blue Drinkable Volcano-Santorini: A Brief Introduction”, National Technical University of Athens Department of Architecture, Athens, Greece, www.ntua.gr/arch/geometry/tns/santorini/, 13.01.2014

STASİNOPOULOS, T. N., (2006). “The Four Elements of Santorini Architecture: Lessons in Vernacular Sustainability”, PLEA2006 - The 23rd Conference on Passive and Low Energy Architecture Proceedings, Geneva, Switzerland, 6-8 September 2006, s:67-72

TACHIR, G., (2014). Santorini Adasının Ekolojik Turizm Potansiyeli ve Çıkarımlar, Yayınlanmamış Doktora Semineri, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne, s:23-33

Yazar Notu: Bu çalışma 13-14 Kasım 2015 Tarihinde Kocaeli Well Bornn Hotelde Gerçekleştirilen 1. Uluslararası Mühendislik Mimarlık Tasarım Kongresinde Sözel Sunum Olarak Kabul Edilmiştir.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

EXTENDED ABSTRACT

Geological and geomorphological structure of the institutions that affect urban form, climatic conditions, combined with soil and water values to gain socio-cultural life of the city's identity. Identity is a unique situation and that implies authenticity of the place. Physical and socio-cultural characteristics that make up the identity of a city but also directly affect the formation of the city's architecture. Creating great environmental damage, the population of the city and in the process re-establishment of natural disasters that lead to the campus may have lost the dominant influence in the formation of urban identity and urban fabric. Changes that create a sphere especially where volcanic eruptions and social losses have been experienced by mankind for centuries. Earthquakes caused by the volcanic eruption, lava flows, poisonous gases and ash layer formation often leads to the destruction of the man-made environment and the ecosystem. Besides these negative effects, depending on the geomorphological structure is shaped in the form of richer land where many major volcanic eruptions occur. In particular, the quality of the excavated soil may, under the ground (negative space) is to create conditions suitable for construction again. As well as land formation of the (lava valleys, terraces, plains, slopes, etc.), Texture (texture-wild and rough), color reflected the wealth as soil morphology of the defining features of construction and culture are environmental factors that give identity to the city. Santorini largest marine crater in the world in this context (caldera) is divided in terms of geomorphological features from other Aegean islands. Red and white rock beaches surrounded by volcanic lava rocks, rich in volcanic hot springs in terms of sulfur, explosions caused by underwater and above-water caverns, metamorphic rocks, crevices, special crystal formations, steep cliffs like so many natural formations island's environmental identity elements is located. Therefore, Santorini island's architecture and character is unique geomorphological factors that identity to the city. In the study, undergoing major volcanic eruptions at different times in history; climate, topography, soil and water features are discussed in the Aegean island of Santorini in Greece differs from many islands shaped as a superior example of architecture and urban identity formation investigate the effects of volcanic eruptions. The islands within the scope of literature on the formation of the city, climatic, geomorphological and historical features researched, these factors of urban identity has been examined how to shape the urban fabric and architectural constructions. Identity components of the natural, built and analyzed the context of socio-cultural factors. City maps obtained under field work, photographs, topographical structure that defines the plans / sections / elevations were determined with the help of built environment characteristics that make up the city's identity. The

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık 2015 Sayı: 06 Sonbahar Kış

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

September / October / November / December 2015 Issue 06 Autumn Winter

ID:73 K:102

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

formation of urban identity is exemplified through the island's two main campuses of Thira and Oia. Thira maintains its historic character, with international transportation network is developed in the island's main tourist center and the majority of the population lives in this city. While Oia is a major tourist town has preserved its historical character. In this context, the Santorini's unique traditional architecture in 1929, Le Corbusier pioneered the made CIAM conference on the island, especially the debate was, on building architecture as a basic element gives the identity of the candidate "Protected Traditional Settlement" was declared. Sample site selection, considering the criteria in Thira and Oia are focused on, it is mentioned briefly in terms of the limitations of other settlements. Santorini in the formation of identity in an overview of the analysis of urban and architectural structure of the organization has been shown to be effective the following symptoms;

1. Richness of the natural environment caused by the volcanic eruption,
2. Formed in the upper layer can be carved out of volcanic eruptions nature of the process of creating the topography of the islands (Thera the land, suitable for construction in negative territory)
3. Produce the cave house needs protection from invasion by pirates in the past culture of the local people,
4. Hot, humid and hard wind, bio-climatic urban fabric of the organization in order to be protected (a narrow construction that provides sun terrace and conservation)
5. The development of the gradual settlement pattern consistent with the topography.

As a result, geological and geomorphological diversity of the devastating effects of a volcanic eruption, which has a unique construction allows the formation of urban culture and identity.